

Programma congres Traumasensitief Onderwijs

Locatie

De Rijtuigenloods
Piet Mondriaanplein 61
3812 GZ Amersfoort

Dagindeling

8:30-9:15	Inloop
9:15-9:30	Dagopening (Ramón Lindauer, dagvoorzitter)
9:30-10:15	Keynote 1 (Leony Coppens)
10:15-11:00	Keynote 2 (Consortium Traumasensitief Onderwijs)
11:00-11:30	Koffiepauze
11:30-13:00	Deelsessie 1
13:00-14:00	Lunch
14:00-14:30	Ervaringsdeskundige en danser Jeroen van de Ven (Jerren)
14:30-16:00	Deelsessie 2
16:00	Borrel

Consortium TSO

Dit congres is georganiseerd door het consortium Traumasensitief Onderwijs. Het consortium Traumasensitief Onderwijs is een samenwerking tussen de volgende organisaties: Koraal, Praktikon, Pluryn, Stichting Orion, De Loodsboot.

Koraal wonen
leren
werken

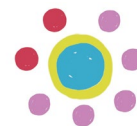
Pluryn

de Loodsboot
Expertisecentrum Gedrag

Deze productie is mede mogelijk gemaakt met financiering van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek.

Dagopening: Traumasensitief werken in de jeugdketen

Prof. Dr. Ramon Lindauer is hoogleraar Kinder- en Jeugdpsychiatrie bij het Amsterdam UMC en werkt als kinder- en jeugdpsychiater bij Leivel. Ramon richt zich in zijn onderzoeks- en klinische werk op de diagnostiek en behandeling van trauma en stressor gerelateerde problematiek bij jeugdigen en hun systemen.

Dagvoorzitter Ramon Lindauer opent het congres met een presentatie waarin hij spreekt over het belang van traumasensitief werken in de gehele keten van onderwijs en zorg en hoe dit kan bijdragen aan het leven van kinderen en jongeren.

Keynote 1: Traumasensitief onderwijs – 5 jaar onderweg

Leony Coppens is klinisch psycholoog en heeft een eigen praktijk voor behandeling van traumagerelateerde klachten bij kinderen en jongeren. Hiernaast geeft zij supervisie voor professionals die in opleiding zijn of beter willen worden in hun vak als traumabehandelaar. In 2012 is de training 'Zorgen voor getraumatiseerde kinderen - een training voor opvoeders' uitgekomen en in 2016 'Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen - een praktisch handboek voor het basisonderwijs'. Onlangs verscheen de volledige herziening van dit boek en is ook de training Traumasensitief onderwijs volledig herzien.

Toen het boek Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen in 2016 uitkwam, was het begrip traumasensitief onderwijs nog nauwelijks bekend in Nederland. Inmiddels heeft traumasensitief onderwijs zijn weg gevonden naar steeds meer scholen in Nederland en België. Op basis van de ervaringen van vele onderwijsprofessionals die in de praktijk aan de slag zijn gegaan met traumasensitief onderwijs, hebben we een volledig herziene versie van ons boek uitgebracht en recent is ook de bijbehorende training volledig herzien. In mijn keynote licht ik de belangrijkste aanpassingen in het boek en de training nader toe.

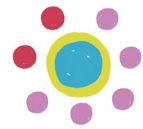
Leony zal hierbij extra aandacht besteden aan de link tussen trauma en de ontwikkeling van een problematische gehechtheidsrelatie en ze bespreekt hoe dit zichtbaar is in de klas en wat je in je contact met de leerling kunt merken. Luisteraars krijgen praktische handvatten aangereikt voor het verbeteren van de relatie met getraumatiseerde en/of onveilig gehechte leerlingen en voor het vergroten van hun gevoel van veiligheid.

Keynote 2: Implementatie en effecten van traumasensitief onderwijs

Het consortium Traumasensitief Onderwijs bestaat uit de organisaties Koraal (Roel Kooijman), Pluryn (Petra Helmond & Rianne Wassink-de Stiger), Praktikon (Wendy Nelen & Afra de Berk), Stichting Orion (Evelyne Offerman & Michiel Asselman) en De Loodsboot (Jolanda Buijze). Het consortium heeft afgelopen 3,5 jaar onderzoek gedaan naar hoe je TSO implementeert en wat de opbrengsten zijn van TSO. In deze keynote vertellen we over de uitkomsten van het project.

Ervaringsdeskundige en dansen Jeroen van de Ven

Beschrijving volgt nog

Indeling deelsessies

Deelsessies ronde 1

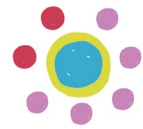
11:30-13:00

1. Harriëtte Modderman: Rots en Water en kinderen en jongeren met trauma
2. Jongerentaskforce Augeo: Onze ervaring: ondersteuning en veerkracht
3. Sharon Kruisdijk - Hené: TSO en SWPBS: traumasensitief onderwijs toevoegen aan het al aanwezige pedagogisch klimaat in de school
4. Nienke Smit: In gesprek met getraumatiseerde vluchtelingengezinnen
5. Evelyne Offerman & Michiel Asselman: Op weg naar Traumasensitief Onderwijs...
6. Marike van Gemert: Praten met kinderen over kindermishandeling (4+)
7. Anne van den Ouwelant: Wanneer de (alarm)bel rinkelt
8. Stefanie van Ruijven: Werken aan veiligheid en vertrouwen in je klas door middel van spel en beweging: Samentijd!
9. Eefje van Leeuwen & Loes van Amelsvoort: Praktijkervaringen TSO binnen cluster IV

Deelsessies ronde 2

14:30-16:00

1. Harriëtte Modderman: Rots en Water en kinderen en jongeren met trauma
2. Jongerentaskforce Augeo: Onze ervaring: ondersteuning en veerkracht
10. Kelly van der Koelen & Ruth-An Kléberg: De kracht van het mentorschap
11. Floortje Looijen: Traumasensitief onderwijs in de praktijk (SO cluster 4)
12. Anton Horeweg: De traumasensitieve school
13. Naomi Vandamme (online) & Beate Roeling: Bouwen aan de veerkrachtpuzzel van kinderen middels concrete tools en materialen.
14. Debby Kessels & Almy Jansen: In onze kracht rond moeilijk gedrag
15. Muriël Siebel & Wendelien Hidra: Building healthy routines - een praktische weg naar meer welzijn in het klaslokaal
16. Rianne Pellemans - van Rooijen & Jessica Vervoort - Schel: Trauma Informed Care en de ARTIC scale

1. Rots en Water en kinderen en jongeren met trauma

Over de spreker(s)

Naam:	Harriëtte Modderman
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Rots en Water Instituut NL
Wie ben je? Wat doe je?:	Eigen onderneming: Centrum voor verlies en rouw. Master Instructor Rots en Water programma 3-daagse en de 2-daagse specialisatie Psychofysiek werken met Rots en Water bij psychofysiek trauma. Praktijk ondersteuner Huisartsen GGZ Jeugd
Namen evt. overige workshopleiders/ presentatoren/ trainers + instelling waar zij werkzaam zijn:	Deze workshop wordt gepresenteerd namens het Rots en Water Instituut NL

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

Rots en Water en kinderen en jongeren met trauma

Inhoud van deze bijdrage:

Traumatische ervaringen worden zowel fysiek, emotioneel als cognitief verwerkt en hebben invloed op (de ontwikkeling van) het zelfbeeld, het beeld van de ander en wereldbeeld. Dat is bij uitstek het werkgebied van het Rots & Waterprogramma dat gebruikt maakt van de psychofysieke Rots & Water methodiek. Alhoewel Rots & Water een universele, preventieve methodiek is dat in het onderwijs breed wordt ingezet is het ook zeer geschikt voor het werken met kinderen en jongeren met specifieke ondersteuningsbehoeftes zoals in geval van trauma. Theorie en (psycho)fysieke oefenvormen zullen in deze workshop worden afgewisseld.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

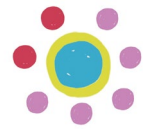
- Psychofysieke werkvormen uit de Rots & Water Basistraining en de specialisatie Rots & Water werken met kinderen en jongeren met psychofysiek trauma.

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

- Kennis over het Rots en Water Programma en de toepasbaarheid hiervan bij psychofysiek trauma
- Praktische oefeningen

Doelgroep van de deelsessie: Iedereen

Deelsessie gericht op sector: sectoroverstijgend

2. Onze ervaring: ondersteuning en veerkracht

Over de spreker(s)

Naam:	Jongerentaskforce Augeo
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Stichting Augeo
Wie ben je? Wat doe je?:	Coördinator ervaringskennis en -deskundigheid en coördinator van de jongerentaskforce.
Namen evt. overige workshopleiders/ presentatoren/ trainers + instelling waar zij werkzaam zijn:	Onder begeleiding van Sara Woods

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

Onze ervaring: ondersteuning en veerkracht (voorlopige titel)

Inhoud van deze bijdrage:

Vanuit onze eigen ervaring delen we wat chronische stress doet, hoe je betekenisvol iemand kan ondersteunen en wat bijdraagt een meer veerkracht.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Oefening met materialen, ervaringsverhalen, oefening met stellingen, mogelijk ook een korte powerpoint en filmpje(s) (workshop is nog in ontwikkeling)

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

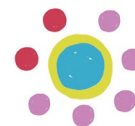
- Meer inzicht in stressbeleving, handvatten voor het ondersteunen van een kind en het versterken van zijn/haar veerkracht.

Doelgroep van de deelsessie:

Iedereen

Deelsessie gericht op sector:

sectoroverstijgend

3. TSO en SWPBS: traumasensitief onderwijs toevoegen aan het al aanwezige pedagogisch klimaat in de school

Over de spreker(s)

Naam:	Sharon Kruisdijk - Hené
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	PI Research
Wie ben je? Wat doe je?:	Als schoolpsycholoog ben ik werkzaam als onderwijsadviseur voor verschillende samenwerkingsverbanden in het PO en VO. Daarnaast begeleid ik scholen en leerkrachten bij het implementeren van verschillende methodieken, zoals School Wide Positive Behavior Support (SWPBS), TSO, Handelingsgericht Werken, Competentiegericht Werken en Geweldloos Verzet / Verbindend Gezag. Deze combinatie van werkzaamheden maakt dat ik tijdens trainingen en coachingstrajecten gebruik kan maken van de ervaringen in de dagelijkse onderwijspraktijk en andersom: bij het ondersteunen van leerlingen, ouders en scholen de effectieve elementen van de methodieken kan inzetten.

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

TSO en SWPBS: traumasensitief onderwijs toevoegen aan het al aanwezige pedagogisch klimaat in de school

Inhoud van deze bijdrage:

Het bestaande pedagogisch klimaat op een school kan verder verstevigd worden met het toevoegen van de werkzame elementen van traumasensitief onderwijs. In deze workshop wordt besproken op welke manier deze elementen goed tot hun recht kunnen komen in de verschillende zorgniveaus van de school, waarbij de piramide van School Wide Positive Behavior Support (SWPBS) een leidraad is. Daarbij kunnen deelnemers reflecteren op de wijze waarop op hun eigen werkplek al 'gekeken wordt door de traumabril' en hoe dit eventueel verder ontwikkeld kan worden.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Kennisdelen middels een presentatie, afgewisseld door reflectie opdrachten alleen of in kleine groepjes.

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

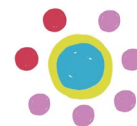
Aan het einde van deze workshop hebben de deelnemers kennis van de manier waarop TSO het bestaande pedagogisch klimaat kan verstevigen en hebben zij een korte analyse gemaakt van de manier waarop op hun eigen werkplek hier al aan gewerkt wordt.

Doelgroep van de deelsessie:

Iedereen

Deelsessie gericht op sector:

sectoroverstijgend

4. In gesprek met getraumatiseerde vluchtelinggezinnen

Over de spreker(s)

Naam:	Nienke Smit
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	De (gezins)kliniek van Arq Centrum'45
Wie ben je? Wat doe je?:	Ik werk als klinisch psycholoog en systeemtherapeut in de gezinskliniek waar getraumatiseerde vluchtelinggezinnen behandeld worden. De gezinnen kampen met ernstige traumaklachten en, als gevolg daarvan, forse problemen in de interacties tussen de gezinsleden. Ik geef individuele traumabehandeling aan de ouders en systeemtherapie aan de gezinnen.

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

In gesprek met getraumatiseerde vluchtelinggezinnen

Inhoud van deze bijdrage:

Samenwerken met ouders die zelf kampen met ernstige traumaklachten vanuit hun vluchtelingenachtergrond is niet altijd makkelijk. De klachten van de ouders en de cultuurverschillen tussen de leerkracht en het gezin kunnen de communicatie tot een grote uitdaging maken. In deze workshop zal de workshopleider ingaan op dit onderwerp en haar ervaringen delen. Daarnaast zullen we met elkaar in gesprek gaan over situaties waar door de deelnemers tegenaan gelopen wordt en zullen er praktische oefeningen gedaan worden.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Presentatie, gesprek en praktische oefeningen

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

Handvatten om in gesprek te gaan met getraumatiseerde vluchtelinggezinnen.

Doelgroep van de deelsessie

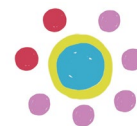
(Meerdere antwoorden mogelijk)

Iedereen

Deelsessie gericht op sector

(Meerdere antwoorden mogelijk)

sectoroverstijgend

5. Op weg naar Traumasensitief Onderwijs...

Over de spreker(s)

Naam:	Evelyne Offerman & Michiel Asselman
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Stichting Orion, Amsterdam
Wie ben je? Wat doe je?:	<p>Evelyne Offerman is orthopedagoog en praktijkonderzoeker bij stichting Orion, openbaar speciaal onderwijs te Amsterdam. Ze leidt, samen met Michiel Asselman, het project Traumasensitief Onderwijs binnen de eigen stichting en ontwikkelt beleid voor Traumasensitief Onderwijs in de stad en landelijk.</p> <p>Michiel Asselman is orthopedagoog-generalist en K&J psycholoog NIP. Hij werkt ruim 15 jaar in het onderwijs, als leerkracht en als gedragswetenschapper en de afgelopen jaren ook als projectleider traumasensitief onderwijs bij Orion. Binnen het project Traumasensitief Onderwijs verbinden zij onderzoek naar ingrijpende levenservaringen en trauma bij speciaal onderwijs leerlingen aan innovatie en ontwikkeling van de dagelijkse onderwijspraktijk. Zij zijn hoofdauteurs van het <i>'Traumasensitief Onderwijs – een handboek bij de implementatie'</i> en schreven het een hoofdstuk over de schoolontwikkeling van traumasensitief onderwijs in de herziene versie van het boek <i>'Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen'</i>.</p>

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

Op weg naar Traumasensitief Onderwijs...

Inhoud van deze bijdrage:

Hoe gaan we op weg? Als we het belang van Traumasensitief Onderwijs voelen, hoe komen we van een eerste overtuiging & bevoegenheid stap voor stap naar een duurzaam traumasensitief onderwijsklimaat? Welke uitdagingen kom je tegen en hoe beweeg je steeds verder? Evelyne & Michiel combineren onderzoek en praktijk in hun verhaal gaan in gesprek met iedereen die interesse heeft in zijn eigen organisatie op weg te gaan.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Presentatie, onderling gesprek, uitwisseling, reflectie

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

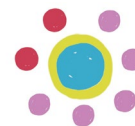
Inspiratie, zin en houvast om zelf een volgende stap te zetten op de eigen werklocatie in de ontwikkeling van traumasensitief onderwijs.

Doelgroep van de deelsessie:

Iedereen

Deelsessie gericht op sector:

sectoroverstijgend

6. Praten met kinderen over kindermishandeling (4+)

Over de spreker(s)

Naam:	Marike van Gemert
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Academie voor Praten met Kinderen
Wie ben je? Wat doe je?:	Marike van Gemert is trainer en oprichter van de Academie voor Praten met Kinderen. Ze studeerde psychologie, werkte 8 jaar in de zorg en 12 jaar bij de Kindertelefoon. Ze traint o.a. jeugdzorgprofessionals in praten met kinderen over kindermishandeling, vanuit de visie dat we kinderen veel beter kunnen helpen als we luisteren naar hun verhaal en behoeften. Ze schreef het ' Praktijkboek praten met kinderen over kindermishandeling ', dat in 2019 verscheen bij Bohn Stafleu van Loghum. Voor meer informatie over haar en haar werk: www.academiepratenmetkinderen.nl

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

Praten met kinderen over kindermishandeling (4+)

Inhoud van deze bijdrage:

Praten met kinderen over hun onveilige thuissituatie kan ingewikkeld zijn. Je wilt het kind niet verder klem zetten of onnodig belasten. Tegelijkertijd wil je het kind de gelegenheid bieden om zijn stem te laten horen en heb je informatie nodig om een goede inschatting te kunnen maken over wat het kind nodig heeft. Deze workshop geeft je concrete handvatten voor je gesprekken met kinderen.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Lezing, discussie, filmpje, misschien een kleine 'vingeroefening'; alles plenair in elk geval.

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

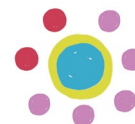
Na de workshop hebben de deelnemers kennis van de belangrijkste aandachtspunten voor gespreksvoering met kinderen die te maken hebben met onveiligheid in de thuissituatie.

Doelgroep van de deelsessie:

Iedereen

Deelsessie gericht op sector:

sectoroverstijgend

7. Wanneer de (alarm)bel rinkelt

Over de spreker(s)

Naam:	Anne van den Ouwelant
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Eigenaresse van Trauma Company
Wie ben je? Wat doe je?:	Ik geef sinds 12 jaar trainingen in trauma-sensitieve ondersteuning aan lokale hulpverleners in oorlogs- en (post)conflictgebieden (Irak, Brazilië, Bosnië & Herzegovina, Palestina). Dat doe ik sinds 4 jaar ook in NL: het trainen van mensen die met (mogelijk) getraumatiseerde kinderen, jongeren of volwassenen te maken hebben: politie, brandweer, leger, psychologen, psychiaters, onderwijs, jeugdbescherming, veilig thuis, COA, etc. Ik ben psychotrauma-consultant, vaktherapeut beeldend, cultureel antropoloog en TRE-provider (Tension & Trauma Releasing Exercises).

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

Wanneer de (alarm)bel rinkelt

Inhoud van deze bijdrage:

In deze deelsessie neemt Anne van den Ouwelant je op een heel praktische, heldere en interactieve manier mee in de uitleg van trauma aan de hand van symbolen: eenvoudige voorwerpen als een belletje, een ordner en een telefoon. Die voorwerpen blijken heel goed te werken bij de uitleg van trauma: voor professionals, maar ook voor getraumatiseerde kinderen, jongeren en volwassenen zelf, zowel individueel als op groepsniveau.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Interactieve presentatie / lezing.

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

De deelnemers hebben (op een heel praktische manier) meer inzicht in trauma, waardoor zij getraumatiseerde doelgroepen beter kunnen begrijpen en ondersteunen. De uitleg van trauma aan de hand van symbolen kan door de deelnemers ook zelf in de praktijk wordt neergezet: zowel individueel als op groepsniveau, voor jong en oud.

Doelgroep van de deelsessie:

Iedereen

Deelsessie gericht op sector:

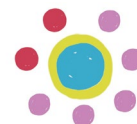
po

vo

(v)so

sbo

sectoroverstijgend

8. Werken aan veiligheid en vertrouwen in je klas door middel van spel en beweging: Samentijd!

Over de spreker(s)

Naam:	Stefanie van Ruijven
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Hechter! Training en ontwikkeling voor professionals in zorg en onderwijs. / Expertise in Trauma, Hechting & Lichaamsgericht werken
Wie ben je? Wat doe je?:	Ik werk de helft van mijn dagen als gezinsbehandelaar bij TRTC Pluryn Polikliniek Haaglanden als gezinsbehandelaar waar ik de hechtingsbevorderende gezinstherapieën geef (Sherborne Samenspel/Theraplay). De andere helft van mijn werkdagen leid ik andere professionals op via Hechter!, in oa. Sherborne Samenspel, Samentijd en traumasensitief hulpverleners www.hechter.nu

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

Werken aan een veiligheid en vertrouwen in je klas door middel van spel en beweging: Samentijd!

Inhoud van deze bijdrage:

Heb je zin om in beweging te komen? Deze workshop zal in het teken staan van zelf doen en ervaren. We beginnen met wat theoretische achtergrond over trauma en het belang van een lichaamsgerichte aanpak, om te werken aan veiligheid en vertrouwen, en hierdoor aan emotie regulatie. Kort zal een beeld geschetst worden van het Samentijd programma, met een video ter illustratie.

En daarna is het vooral doen: leren door het te ervaren, voelen welke spelvormen passend zouden zijn bij jouw groep en hoe je sensitief responsief in kan gaan op wat er gebeurt tijdens het spelen met je klas.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Theoretische achtergrond, videomateriaal en zelf ervaren, doen en oefenen van spelvormen

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

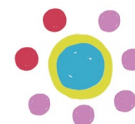
- Je weet waarom
"Spelen een bezigheid is die men niet ernstig genoeg kan nemen". (J. Cousteau)
- Je hebt kennis over hoe je spelen en bewegen in kan zetten om te werken aan een veilig klassenklimaat
- Je hebt spelvormen ervaren en geoefend, weet waarvoor je ze in kan zetten, en kan hier al actief mee aan de slag in je groep.

Doelgroep van de deelsessie:

- Leerkracht/docent
- Schooldirecteur/bestuurder
- IB'er
- AB'er
- Schoolpsycholoog/orthopedagoog
- Onderzoeker
- Iedereen

Deelsessie gericht op sector:

- po
- vo
- (v)so
- sbo
- sectoroverstijgend

9. Praktijkervaringen TSO binnen cluster IV

Over de spreker(s)

Naam:	Eefje van Leeuwen
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	KEC onderwijs Koraal
Wie ben je? Wat doe je?:	Ik ben schoolpsycholoog en werk als gedragswetenschapper bij Koraal. Deels gedetacheerd aan het SWV Brabantse Wal en deels werkzaam voor het KEC en houd ik me bezig met TIC/TSO binnen Koraal (en daarbuiten) als trainer en beleidsmaker.
Namen evt. overige workshopleiders/ presentatoren/ trainers + instelling waar zij werkzaam zijn:	Loes van Amelsvoort: Ik ben coach en trainer traumasensitief onderwijs binnen VSO De Kei en geef aan externe en interne scholen trainingen TSO voor KEC Onderwijs (Koraal).

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

Praktijkervaringen TSO binnen cluster IV SO & VSO scholen

Inhoud van deze bijdrage:

Bent u ervan overtuigd dat traum sensitief onderwijs binnen uw school of organisatie een noodzaak is? Maar wat nu? Hoe verder? Wij delen graag hoe Koraal dit binnen hun organisatie aan het toepassen is. We willen jullie laten zien (en ervaren) hoe wij de trainingen op de scholen vormgeven, hoe de trainingen worden ontvangen, welke resultaten er geboekt worden en wat de doorontwikkelingen zijn die op de scholen plaatsvinden. Kortom: bent u benieuwd wat er op de werkvloer gebeurt? Kom dan bij ons langs!

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Uitleg via PPT, filmpjes, interactieve werkvormen plenair

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

- Kennis over implementatie TSO
- Toepasbare praktijkvoorbeelden/ tools/tips
- Maar vooral inspiratie en motivatie om aan de slag te gaan!

Doelgroep van de deelsessie:

Iedereen

Deelsessie gericht op sector:

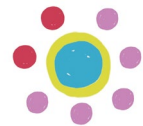
po

vo

(v)so

sbo

sectoroverstijgend

10. TSO in het vso: de kracht van het mentorschap

Over de spreker(s)

Naam: Kelly van der Koelen & Ruth-An Kléberg
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.): Stichting Orion – Orion College Amstel
Wie ben je? Wat doe je?: Directeur & leraar in opleiding/voormalig individueel leerlingbegeleider

Over de deelsessie

Titel deelsessie:
De kracht van het mentorschap

Inhoud van deze bijdrage:

Binnen traumasensitief onderwijs ben jij als medewerker op school en vooral als mentor van een groep de belangrijkste 'tool'. Tijdens deze workshop gaan we er dieper op in hoe jij als mentor actief aan de slag kunt zijn met het creëren en borgen van een traumasensitieve leeromgeving voor jouw leerlingen. Een belangrijk onderdeel hiervan is het leren kijken door de 'traumabril'. Inzicht krijgen in jouw eigen levensverhaal en hoe dit jouw gedrag in het heden beïnvloed kan een behulpzaam middel zijn om te komen tot een dieper begrip van trauma en de effecten hiervan. Vervolgens bespreken we hoe je dit concreet vorm kan geven in de school en gaan we kort in op de opbrengsten die dit op het Orion College Amstel al heeft opgeleverd.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

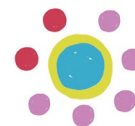
Presentatie van theorie en enkele bevindingen vanuit onze school afgewisseld met individuele verwerkingsopdrachten en groepsgesprekken.

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

- Meer inzicht in hun eigen levensverhaal, Adverse Childhood experiences en hoe dit gedrag beïnvloedt.
- Inzicht in de meerwaarde die je als mentor hebt in het creëren van een traumasensitieve leeromgeving
- Enkele concrete ideeën hoe je hier op korte termijn mee kunt starten in jouw klas/jouw school

Doelgroep van de deelsessie Iedereen

Deelsessie gericht op sector sectoroverstijgend

11. Traumasensitief onderwijs in de praktijk (SO cluster 4)

Over de spreker(s)

Naam:	Floortje Looijen
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Expertise Centrum Orion en op de Van Detschool van Stichting Orion
Wie ben je? Wat doe je?:	Floortje Looijen is 12 jaar werkzaam als leerkracht in het speciaal onderwijs (zowel SBO, SO als VSO). De afgelopen 6 jaar is ze leerkracht op de Van Detschool van Stichting Orion (SO cluster 4). Daarnaast is ze werkzaam als Adviseur passend onderwijs bij Expertise Centrum Orion. Vanuit deze rol geeft ze de training 'Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen' aan scholen, besturen en toekomstige leerkrachten op de Pabo. Daarnaast begeleidt ze leerkrachten die een leerling met traumagerelateerde problematiek in de klas hebben.

Over de deelsessie

Titel deelsessie:
Traumasensitief onderwijs in de praktijk (SO cluster 4)

Inhoud van deze bijdrage:
Hoe ziet traumasensitief onderwijs er in de praktijk eruit? Floortje Looijen is in 2018 gestart met een pilotgroep TSO op de van Detschool in Amsterdam (SO cluster 4). Inmiddels heeft dit zich uitgebreid naar een schoolbrede traumasensitieve aanpak. Deze traumasensitieve aanpak richt zich op de individuele leerling, groepsaanpak, leerkracht en samenwerking binnen een schoolteam.

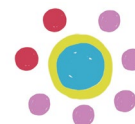
De volgende onderwerpen komen tijdens de presentatie aan bod:

- Inrichting en indeling van het lokaal
- Check-in
- Beloningssysteem en omgaan met ongewenst gedrag
- Time-out vs time-in
- Ontspankast en stressbestrijders
- Traumasensitieve gymles
- Les over stress
- Vergroten van de executieve functies
- Samenwerken met ouders
- Samenwerken met collega's

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:
Kennisdeling middels een presentatie

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):
Praktische tips en tools voor het inrichten van traumasensitief onderwijs.

Doelgroep van de deelsessie:	X Iedereen
Deelsessie gericht op sector:	X sectoroverstijgend

12. De traumasensitieve school

Over de spreker(s)

Naam:	Anton Horeweg
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	-
Wie ben je? Wat doe je?:	Leerkracht, gedragsspecialist (MSEN), lerarenopleider, auteur van onderwijsboeken over gedrag (o.a. De traumasensitieve school en Dit is een verschrikkelijk boek met een gouden boodschap).

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

De traumasensitieve school

Inhoud van deze bijdrage:

In deze bijeenkomst gaan we in op ACE's en trauma. We bekijken wat de gevolgen van een 'andere' breinontwikkeling zijn voor het gedrag en het leren in de klas. Ook bekijken waarom het zin heeft met kinderen te praten over het meemaken van ingrijpende gebeurtenissen in je leven en hoe je dit kunt doen.

Wat hebben deze leerlingen nodig van de leraar? Een ding is zeker: Trauma vergt een andere kijk op gedrag en vooral ook een andere kijk op hoe wij als leraren met deze leerlingen moeten omgaan.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

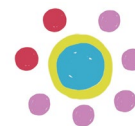
lezing interactief

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

Na afloop weet je waarom een traumasensitieve school nodig is, waarom je ingrijpende gebeurtenissen bespreekbaar moet maken en hoe je dat kunt doen. Ook kun je naar kinderen kijken met een 'traumabril.' Iets dat je morgen al kunt toepassen.

Doelgroep van de deelsessie: Iedereen

Deelsessie gericht op sector: po

13. Bouwen aan de veerkrachtpuzzel van kinderen middels concrete tools en materialen

Over de spreker(s)

Naam:	Naomi Vandamme
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	The Mental Box/ Veerkrachtexpertisecentrum,
Wie ben je? Wat doe je?:	Ik werk als GZ-psycholoog binnen een zelfstandige praktijk en richt me hiernaast op de ontwikkeling van materialen die bijdragen aan veerkrachtbevordering bij kinderen en jongeren, traumabehandeling en en het welbevinden van kinderen in het algemeen. (www.thementalbox.com)
Namen evt. overige workshopleiders/ presentatoren/ trainers + instelling waar zij werkzaam zijn:	Beate Roeling <u>Werkzaam bij:</u> VOOR 'T LEVEN als Rouwbegeleider, Interim Groepsleerkracht (speciaal) basisonderwijs, Consultatieve leerlingbegeleider <u>Opleiding:</u> PABO en Pedagogische Wetenschappen richting gezinspedagogiek

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

Bouwen aan de veerkrachtpuzzel van kinderen middels concrete tools, materialen en interactieve werkvormen.

Inhoud van deze bijdrage:

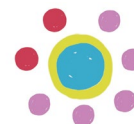
Tijdens de workshop leer je hoe je via het raamwerk en metafoor van de veerkrachtpuzzel kan bouwen aan diverse relevante veerkrachtbronnen bij kinderen binnen een klassetting. Middels materialen uit de veerkrachtmaterialendoos, het maken van een echte veerkrachtpuzzel en andere interactieve werkvormen leggen we je concreet uit hoe je de veerkrachtbronnen van kinderen in kaart kan brengen, bespreken en verder stimuleren in de klas. Hiernaast geven we concrete tools die je kan toepassen m.b.t. de inrichting van je klas om kansen tot veerkracht te faciliteren.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

- Interactieve werkvorm: Het zelf in kaart brengen van de veerkrachtbronnen van kinderen middels de veerkrachtpuzzel
- Interactieve werkvorm: Kennis laten maken met een echte puzzel waarmee kinderen de nodige veerkrachtbronnen maar ook eventuele moeilijke situaties (vb. pesten, uitgesloten worden, eenzaam voelen, etc) op een speelse manier bespreken kunnen maken
- Handvaten en tips: Het delen van concrete handvaten en tips om veerkracht te vergroten op klasniveau, kindniveau als m.b.t. de klasinrichting.

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

Doelgroep van de deelsessie:	☒ Iedereen
Deelsessie gericht op sector:	☒ sectoroverstijgend

14. In onze kracht rond moeilijk gedrag!

Over de spreker(s)

Naam:	Debby Kessels
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Eigenaar van Opvoeden is Teamsport & Twist4You
Wie ben je? Wat doe je?:	Als gezinsbehandelaar en trainer binnen hulpverleningsorganisaties en het onderwijs is het mijn missie om meer verbinding te creëren tussen alle betrokkenen rond een kind. Samen staan we sterker en kunnen we het verschil maken!
Namen evt. overige workshopleiders/ presentatoren/ trainers + instelling waar zij werkzaam zijn:	Almy Jansen, Opvoeden is Teamsport

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

In onze kracht rond moeilijk gedrag!

Inhoud van deze bijdrage:

Verbindend Gezag® & Geweldloos Verzet is een mooie aanvulling op het traumasensitief lesgeven omdat we ook hier kijken vanuit de traumabril naar het gedrag van leerlingen. Wat kunnen we preventief doen om te zorgen voor een veilig basisklimaat en wat doen we als er sprake is van agressie, schoolverzuim of angsten bijvoorbeeld? Voor dit laatste geeft Geweldloos Verzet hele specifieke tools.

Verbindend Gezag® is de basishouding die hierbij hoort met zelfzorg als fundering. Ook wij zijn maar mensen, we raken geïrriteerd, gefrustreerd en maken ons zorgen over het effect van gedrag op andere kinderen in de klas of op de leerling zelf. Dus hoe kun je dan zorgen dat het met jezelf goed blijft gaan en jezelf verankeren? Hoe doe je dit samen als team? Je gaat jouw rode knoppen leren herkennen als leerkracht maar ook de knoppen die je bij leerlingen kan indrukken zodat je kunt dé-escaleren. We bekijken vanuit 5 pijlers hoe je een veilig basisklimaat neer zet én juist die leerlingen kan helpen die jou het hardst nodig hebben.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

- Powerpoint presentatie
- Oefeningen (afhankelijk van het aantal deelnemers)
-

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

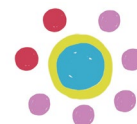
- Een kennismaking met de 5 pijlers van Verbindend Gezag® & Geweldloos Verzet
- Zicht op je eigen rode knoppen en het herkennen van escalatiepatronen
- Een aantal praktische tips die je morgen meteen in de klas kunt uitproberen

Doelgroep van de deelsessie:

Iedereen

Deelsessie gericht op sector:

sectoroverstijgend

15. Building healthy routines - een praktische weg naar meer welzijn in het klaslokaal

Over de spreker(s)

Naam:	Muriël Siebel
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Stichting Super Chill (ANBI)
Wie ben je? Wat doe je?:	Managing director - ik heb de dagelijkse leiding over de stichting en samen met onze ambassadeurs, docenten en ouders proberen we het mentale welzijn van kinderen een structurele plaats te geven in het basisonderwijs. Zodat we een gezonde en toekomstgerichte nieuwe generatie voorbereiden op de uitdagingen van vandaag en morgen.
Namen evt. overige workshopleiders/ presentatoren/ trainers + instelling waar zij werkzaam zijn:	Wendelien Hijdra, community manager Stichting Super Chill

Over de deelsessie

Titel deelsessie:

Building healthy routines - een praktische weg naar meer welzijn in het klaslokaal

Inhoud van deze bijdrage:

Vanuit een stukje wetenschappelijke theorie over mindfulness en yoga technieken in het onderwijs, duiken we in de dagelijkse realiteit van het klaslokaal. We gaan in op hoe we verschillende oefeningen kunnen inzetten en op welke momenten, hoe het werkt en hoe weinig tijd het kan kosten. Hoe dit raakt aan de verschillende punten van TSO en hoe je voor jezelf kunt blijven zorgen als docent, ook al is de dag overvol, druk en heb je allerlei doelstellingen te halen. Allemaal met het doel om het mentale welzijn in het klaslokaal een boost te geven, zowel bij jezelf als bij leerlingen. Creatieve, ontspannen kinderen die de ruimte ervaren om te leren met elkaar van een ontspannen docent - dat is ons ultieme doel.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

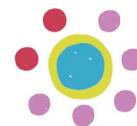
De deelnemers gaan naar huis met een praktische, makkelijke en speelse manier om in de klas mentaal gezonde routines op te bouwen door aandacht te geven aan emoties, saamhorigheid, begrip van jezelf en elkaar. Ook kunnen de deelnemers op momenten die hen uitkomen op een lesdag, leerlingen helpen om met stress of moeilijke situaties om te gaan. Met een stukje theorie, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, snappen ze wat de oefeningen doen bij de leerlingen en eventueel bij zichzelf. De deelnemers krijgen mee dat ze met deze manier ook goed voor zichzelf (kunnen) zorgen.

Doelgroep van de deelsessie:

- Leerkracht/docent
- Schooldirecteur/bestuurder
- IB'er
- Schoolpsycholoog/orthopedagoog
- Onderzoeker

Deelsessie gericht op sector:

- po

16. Trauma Informed Care en de ARTIC scale

Over de spreker(s)

Naam:	Rianne Pellemans-van Rooijen
Ik werk bij (naam school, instelling, instituut enz.):	Koraal
Wie ben je? Wat doe je?:	Ik werk als senior onderzoeker bij de afdeling Strategie en Kennisontwikkeling van Koraal. Binnen Koraal Jeugd zijn we bezig met de implementatie van Trauma Informed Care, waar Jessica en ik intensief bij betrokken zijn. Daarnaast ben ik projectleider van de inzet van, en het onderzoek met, de ARTIC scale binnen Koraal.
Namen evt. overige workshopleiders/ presentatoren/ trainers + instelling waar zij werkzaam zijn:	Jessica Vervoort-Schel, programmaleider Inhoud en Onderzoek Jeugd bij Koraal, PhD kandidaat ingrijpende jeugdervaringen UvA en orthopedagoog-generalist / supervisor NVO

Over de deelsessie

Titel deelsessie:
Trauma Informed Care en de ARTIC scale

Inhoud van deze bijdrage:

In deze deelsessie gaan we in op het organisatiebrede raamwerk Trauma Informed Care (TIC) en de rol van de ARTIC scale bij de monitoring van de implementatie van TIC.

TIC is een organisatiebreed raamwerk; een cultuur, een structuur én een behandelkader. TIC kan gezien worden als een systeemontwikkelingsmodel dat de focus verschuift van “wat is er mis met jou?” naar “wat is je overkomen?”. Binnen Koraal implementeren wij TIC binnen zowel de jeugdhulp als het onderwijs, om de medewerker houvast te geven vanuit een gezamenlijke visie op gedrag en samenwerking, in een gezamenlijke taal.

Naast het aansluiten bij de behoeften van leerlingen, is TIC ook gericht op het bevorderen van de veerkracht van medewerkers, door hen te begeleiden naar een begrip van hun eigen interacties en stresssymptomen, hun zelfzorg te bevorderen en secundaire traumatisering te voorkomen.

Het is belangrijk om de attitude van medewerkers t.a.v. TIC tijdens het implementatieproces goed te volgen. Om dit makkelijk en herhaaldelijk te kunnen meten is de ARTIC scale ontwikkeld. Hoe hoger de scores, hoe hoger de bereidheid tot gedragsverandering en hoe trauma-sensitiever er gewerkt wordt in de praktijk. Daarnaast geeft de ARTIC inzicht in welke domeinen extra aandacht vereisen, wat richting geeft aan vervolgstappen.

Beschrijf welke werkvormen u wilt gebruiken:

Presentatie (kennisdeling); Vragenlijst invullen tijdens presentatie (online); Interactieve dialoog op basis van antwoorden op de vragen

Resultaat van deze bijdrage (wat neem je mee naar huis):

- De deelnemer heeft kennis gemaakt met het organisatiebrede raamwerk Trauma Informed Care en weet nu wat dit kan betekenen voor zowel leerling als medewerker
- De deelnemer weet wat de ARTIC meet en hoe deze in te zetten binnen een organisatie

Doelgroep van de deelsessie: Iedereen

Deelsessie gericht op sector: sectoroverstijgend